

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana: Ljub-
ljana št. 11.842, Praha číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Briand govori

**Višek zunanje politične debate v francoskem parla-
mentu — Briand je s sijajnim govorom razorožil
svoje nasprotnike**

Pariz, 8. maja. s. Velika zunanje politič-
na debata v zbornici je dosegla danes svoj
višek. Takoj ob otvoritvi se je doživel
v zbornici redek prizor, da se je pojavil
zunajni minister Briand, čigar govor v
zbornici pričakujejo z veliko napetostjo,
z rokopisom v roki ter ga prelistaval na
vladnih klopih. Briand je namreč doslej
skoro vedno govoril brez pismenih beležk.

Prvi je govoril v vojni oslepeli poslanec
Scapiri, ki pripada desničarski Maginotovi
skupini in ki je napadel Briandovo politiko.
Posl. Thebaud, ki je tudi vojni invalid sie-
pec, a pripada neodvisni levici, pa je Bri-
anda poveljeval kot simbol francoskega
naroda, Komunist Cachin je Brianda seve-
da ostro napadel, češ da je njegova politika
kapitalistična.

Generalni napad na Brianda je podvzel
Franklin-Bouillon, ki je izjavil, da je Bri-
andova zunanja politika vseh šest let sem
samo dolga vrsta usodnih zmot in napak.
Ostro je napadel načrt carinske unije in
vso nemško politiko.

Ob 18. je bil odrejen kratek odmor, na-
kar je med napeto pozornostjo prenapolnje-
ne zbornice pričel govoriti zunanji mini-
ster Briand.

Pariz, 8. maja AA. Nocoj je imel fran-
coski zunanji minister Briand v zbornici
dolgo pričakovani zunanji politični govor,
ki je na vse navzoče napravil silen vtis.
Ako je hotel Briand s svojimi izjavami
razpršiti nezaupanje v svojo zunanjo poli-
tiko in ohraniti svoje prijatelje, se mu je
to popolnoma posrečilo. Ko je stopil z go-
vorniškega mesta mu je zbornica priredila
burne ovacije, ki so popolnoma zadušile
posamezne protestne klice z desnice in
skrajne levice. Zbornica mu je priredila na-
ravnost triumfalne ovacije. Briand je go-
voril zelo dolgo in pri tem razvil vse svoje
govorniške zmožnosti.

Bavi se je med drugim tudi z avstrijsko-
nemškim carinskim sporazumom. Govoril
je o francoskem protinačrtu in o zastoji
pomorskih pogajanj ter pojasnil marsika-
tere strani teh važnih vprašanj. Njegova iz-
javljanja so bila zmerna in videlo se je, da
se je vzdržal vsakih izrazov, ki bi mogli
povzročiti poslabšanje položaja. Na drugi
strani se je Briand odločno postavil proti
avstrijsko-nemškemu carinskemu sporazu-
mu ter izjavil, da ga Francija ne bo trpe-
la. Pri tem je izrazil upanje, da bosta Nem-
čija in Avstrija imeli korist od novega
francoskega protinačrta.

Carinska unija

Pariz, 8. maja g. O avstrijsko-nemškem
carinskem načrtu je izjavil Briand v svo-

jem današnjem velikem govoru med dru-
gim:

»Tako, ko sem izvedel za načrt, sem po-
slal vsem prizadetim vladam okoliščino, v
kateri sem naglašal, da dunajska pogodba
krši določbe čl. 80 versailleske pogodbe, čl.
88 saintgermanske pogodbe in določbe že-
nevskega protokola z dne 4. oktobra 1922.
Italijanski zunanji minister Grandi je takoj
poveril svojemu dunajskemu poslaniku na
logo, naj se priključi demarši Francije in
Češkoslovaške. S Hendersonom, ki je bi-
takrat ravno v Parizu, sva se dogovorila,
da pride to vprašanje pred svet Društva
narodov, za kar je podlaga čl. 80 versail-
leske pogodbe. V Ženevi bo Francija pred-
ložila obširen obnovitveni načrt z jasnim
predlogi Nemci in Avstriji bodo zastopali
stališče, da so upravičeni skleniti carinsko
pogodbo, upam pa, da bom mogoče nemške
in avstrijske državne prepričati, da z na-
silnimi udarci ni mogoče ničesar doseči, tu
da so za slične poskuse minili časi. Če ne
bo prišlo do sporazuma, bo moralo odlo-
čiti mednarodno razsodišče.

Zbornica je bila med Briandovim govo-
rom tako polna, kakor že mnogo let ne.
Prisotni so bili vsi poslanci, prenapolnjeni
vsi prostori za diplomate, novinarje in pu-
bliko. Skoro vsa zbornica je nagradila si-
volasega državnika ob zaključku govora z
viharim aplavzom.

Po Briandovem, skoro dve uri trajajo-
čem govoru je bila seja za kratek čas pra-
kinjena. Kmalu po 10. se je zopet nadalje-
vala in bo trajala najbrž vso noč. Ničče
ne dvomi več, da bo razprava zaključena
z veliko večino za Brianda, ki je s svojim
sijajnim govorom ne le utrdil svoje prija-
telje, marveč razorožil tudi svoje nasprot-
nike.

Predlog zaupnice

Pariz, 8. maja. s. Socialistično radikalna
zbornica kot zaključek velike zunanje po-
litične debate naslednji predlog:

»Zvesta mirovni politiki, ki jo je šele
pred kratkim podprl načrt evropske
unije, in prepričana, da je nemško-avstrijski
carinski načrt s to politiko v popol-
nem nasprotju, izreka zbornica zunanje-
mu ministru svoje zaupanje, da bo mogoč
pred Društvom narodov pobijati ta poizkus
priključitve s tem, da bo uveljavil poziti-
vno politiko splošne organizacije v Evropi.
Skupina radikalne levice je soglasno mne-
nja, da je treba dati vladi, ki bo Francijo
zastopala v Ženevi, najvišje mero avtorite-
te.«

Dr. Marinković o konferenci Male antante

**V Mali antanti ni niti najmanjših razlik v ocenjevanju
sodobnih problemov**

Pariz, 8. maja. AA. »Petit Parisien« pri-
naša razgovor svojega posebnega dopisni-
ka v Bukarešti z jugoslovanskim zunanjim
ministrom dr. Vojo Marinkovićem v zvezi
z nedavno konferenco Male antante v Bu-
karešti. Dr. Marinković je med drugim rekel:

»Čeprav je bil ta sestanek Male antante
običajen vsakoletni sestanek državnih
Male antante, je bil posebno važen glede na
vprašanja o gospodarski in industrijski kri-
zi. To so vprašanja avstrijsko-nemške ca-
rinske zveze, načrt francoske vlade in vse
tiste inicijative, ki so se pojavile v po-
slednjih mesecih. Takoj moram naglasiti —
čeprav sem vnaprej vedel, da na tem se-
stanku ne pride do diferenc v nazorih treh
držav — da sem bil prijetno iznenaden, ko
smo ugotovili, da niti v samih osnovnih
temeljih ni prišlo takorekoč do razlik pri
ocenjevanju postavljenih problemov in da

smo jih pojmovali na isti način ter se v
taktiki zedinili lažje, kakor je bilo moč
pričakovati glede na značaj omenjenih
vprašanj in glede na jestvo, da stališča
posameznih zainteresiranih vlad v teh vpra-
šanjih niso bila precej znana. To mi da pra-
vico do vere, da bo naša akcija v Ženevi
imela značaj največje smotnosti.

»Petit Parisien« naglašja v svojem ko-
mentarju k tej izjavi, da so bili vsi vnapre-
dno pripravljeni, da bo dr. Marinković v Bu-
karešti služil kot morebitna vez med rumun-
skim in češkoslovanskim stališčem. Komen-
tar dalje naglašja, da se glede na politiko
kontinuitete v Beogradu in na istovetnost
stališč Beograda in Bukarešte, mora vide-
ti, kako srečno delujejo rodbinske zveze
med kraljem Karolom in kraljem Aleksan-
drom.

Predsedniške volitve v Franciji

**Senatni predsednik Doumer je uradno prijavil svojo kandidaturo —
Akcija za ponovno izvolitev dosedanjega predsednika Doumerguea**

Pariz, 8. maja AA. Senatni predsednik
Doumer je najavil svojo kandidaturo za
predsednika republike. Leon Berard je iz-
javil, da ne bo kandidiral proti zunanjemu
ministru Briandu, ki pa doslej še ni
opredilil svojega stališča. Desničarske
skupine bodo postavile za svojega kandi-
data Maginota, za katerega pa ni mnogo
upanja, da bi bil izvoljen. Politični krogi
so mnenja, da se bo borba za predsedni-
ško mesto omejila na senatnega predse-
dnika Doumerja in Brianda. Če Briand ne
bo kandidiral, ga bosta najbrž nadomestila
Berard ali pa Painlevé. V primeru izvolit-
ve Brianda za predsednika, bo bodoči zu-
nanji minister najbrž Paul Boncour.

Doumer je izjavil zastopniku »Agence Ha-
vas«: Čeprav se nočem udeleževati polemik,
ki so nastale zaradi predsedniških volit-
ev, vendar ne morem brez protesta pre-
zreti očitkov, ki me predstavljajo za na-
sprotnika mirovne politike. Predsednik re-
publike, ki ima skrbeti le za splošne ko-
risti države in za vzdrževanje notranjega
in zunanje miru, ne sme biti pristaš ka-
ke stranke, ker mora ostati razsodnik.
Pariz, 8. maja s. Po vesti opoldanskega
lista »Paris Nouvelles« kroži baje v parla-
mentu v zadnjem času lista, v kateri se
predsednik republike Doumergue naproša,
naj zopet sprejme kandidaturo za pred-
sednika republike.

Popoln poraz revolucije na Madeiru

Lizbona, 8. maja. d. Vlada je popolnoma
ukinila blokado Madeira, ker so njene čete
v polni meri porazile vetaše, ki so se veči-
noma vdali.

Kininska afera v Grčiji

Atene, 7. maja AA. Tukaj se je danes za-
čel velik proces, takozvani kininski proces.
Pred nekaj meseci je javnost silno razbu-
dila vest, da so se v nekaterih garnizijah
pokazali pri vojakih znaki zastrupitve. To

razburjenje je še narastlo, ko so dognali,
da so se vojaki zastrupili s ponarejenim
kininom. Podjetnik Galopoulos je ponarejal
kinin na brezvesten način. Obenem z njim
je bilo obtoženih še 15 drugih ljudi. Jav-
nost zahteva zanje najstrožjo kazen.

Grški zakon za zaščito države

Atene, 8. maja. AA. Grška vlada pri-
pravlja poseben zakon proti rušičem re-
da v državi. Po tem zakonu bodo lahko
deportirali komuniste in ostale elemente
že na samo odredbo političnih oblasti.

VELIKO INOZEMSKO POSOJILO

**Včeraj je bilo v Parizu pod ugodnimi pogoji sklenjeno mednarodno
posojilo Jugoslaviji — Posojilo znaša nad dve milijardi in se bo pora-
bilo za stabilizacijo dinarja in za investicije**

Beograd, 8. maja AA. Danes opoldne je bila v Parizu podpi-
sana pogodba o posojilu, ki ga Jugoslaviji da mednarodna finančna
skupina z banko »Union Parisienne« na čelu.

Posojilo znaša 1.025 milijonov francoskih frankov,
emisijski kurz 87,5,
obrestna mera 7 1/2%,
rok posojila 40 let,
konverzija je mogoča po 5 letih.

Posojilo je namenjeno stabilizaciji dinarja, deloma pa tudi po-
trebnim gradnjam v državi.

Beograd, 8. maja. AA. Danes dopol-
dne je bila pod predsedstvom predse-
dnika ministrskega sveta in ministra go-
tranjih zadev generala Petra Živkovića
seja ministrskega sveta, ki je trajala
od 11. do pol 13. Seje so se udeležili vsi
g. ministri razen dr. Drinkovića in dr.
Sverljuge. Na seji je minister za trgo-
vino in industrijo predložil poročilo o
pogajanjih z avstrijsko delegacijo za
sklenitev trgovinske pogodbe med obo-
ma državama. Ministrski svet je dal
trgovinskemu ministru navodila, po ka-
terih bo izdelal protipredloge na av-
strijske predloge.

Med sejo ministrskega sveta je prišlo
sporočilo finančnega ministra dr. Švr-
ljuge iz Pariza, da je bila danes podpi-
sana v Parizu pogodba o posojilu pri
bančnem konzorciju z »Union Parisi-
enne« na čelu. Posojilo znaša 2 milijar-
di 300 milijonov Din (1025 milijonov
frankov). Posojilo je sklenjeno na 40
let, obresti 7 odst., emisijski kurz 87,50;
možnost konverzije po 5 letih. Posojilo
je čisto finančno in bo služilo stabiliza-
ciji dinarja, deloma pa za javna dela v
državi.

Beograd, 8. maja, p. Posojilo, ki je
bilo podpisano danes v Parizu, je vse-
kakor najugodnejše izmed vseh posojil.

kar jih je naša država sklenila po vojni.
Dejstvo, da se je to posojilo skleni-
lo v času najhujše depresije na svetov-
nem denarnem trgu in po neuspehu
mnogih drugih držav, pomeni posebno
velik uspeh naše države. To posojilo je
dokaz, da se kreditna sposobnost Ju-
goslavije in njena politična, finančna in
gospodarska stabilizacija na mednarod-
nem polju mnogo bolje ocenjujejo od
stanja vseh drugih balkanskih in mno-
gih drugih držav. Uspeh je tem po-
memnejši, ker je bilo posojilo sklenje-
no po besni kampanji, ki so jo naši pro-
tivniki inscenirali v delu svetovnega
tiska zoper podelitev posojila; v zvezi
s sklenitvijo tega posojila so vrgli v
svet bajko, da današnji režim v Ju-
goslaviji ni deležen zaupanja Evrope in
da zato sploh ni mogoče, da bi dobil
posojilo.

To stabilizacijsko posojilo je bilo
sklenjeno brez vsakih drugih obvez
naše države, to se pravi, da ni vezano
napram posojilodajalcu ne na izvršitev
raznih gradenj s provizijo podjetnikom.
ne na reguliranje drugih obvez naše dr-
žave. Posojilo bo služilo izvedbi zakon-
ske stabilizacije dinarja, deloma pa jav-
nim gradnjam v državi. Zakonska sta-
bilizacija dinarja, za katero so se brez

uspeha trudile prejšnje vlade, se bo
zdaj vendarle izvršila in se bo tako
ustvarila možnost, da bodo država, po-
sebnost pa zasebni gospodarstveniki v
bodoče mogli priti do cenejših dolgo-
ročnih kreditov v inozemstvu.

Vse intrige proti dinarju, ki so se že
dozdaj izjavile, so s tem končnoveljav-
no obsojene na pogin. Tako se bo za-
upanje v našo valuto okrepilo doma in
v inozemstvu. Izvršitev javnih del iz
ostanka tega posojila bo brez dvoma
mnogo pripomogla k ublažitvi gospo-
darske krize in dala našemu gospodar-
stvu novega poleta.

Glede na razmere na mednarodnem
denarnem trgu se sme novo posojilo na
vsak način smatrati za posebno ugod-
no. To lahko najbolje vidimo iz nasled-
njih primerjav z našimi prejšnjimi in z
nekaterimi tujimi posojili:

1. dolarsko posojilo (Blair) 15.25 milio-
na dolarjev, emisijski kurz 95,5,
obrestna mera 8 odst., trajanje 40 let,
sedanji kurz 90 do 91,5;

2. dolarsko posojilo v višini 30 mili-
onov dolarjev, emisijski kurz 92,5,
obrestna mera 7 odst., trajanje 30 let,
sedanji kurz 81 do 81,75;

3. hipotekarno posojilo (Seligman) 12
milijonov dolarjev, emisijski kurz 87,
obrestna mera 7 odst., trajanje 30 let,
sedanji kurz 85 do 85,5;

4. rumunsko posojilo iz leta 1930 v
višini 51 milijonov dolarjev, emisijski
kurz 86,5, obrestna mera 7,5 odst., tra-
janje 40 let;

5. grško posojilo iz leta 1928 v višini
9 milijonov funtov, emisijski kurz 91,
obrestna mera 6 odst., trajanje 30 let.

6. grško posojilo iz leta 1930 v višini
4,5 milijona funtov, emisijski kurz 87,
obrestna mera 6 odst., trajanje 37 let,

Pomorski sporazum je za enkrat propadel

**Pogajanja o pomorskem sporazumu med Italijo, Fran-
cijo in Anglijo bodo brzkone odgojena do razorožitve-
ne konference**

Pariz, 8. maja AA. Politični krogi so
mnenja, da so se pogajanja za francosko-
italijanski pomorski sporazum definitivno
ponesrečila, dasi je uradni komunikacije izja-
vil, da bodo na majskem zasedanju sveta
Društva narodov skušali rešiti ta sporaz-
um. Splošno prevladuje mnenje, da bo
vprašanje redakcije »italijansko-francoske-
ga sporazuma odloženo do svetovne razo-
rožitvene konference, ki bo prihodnje le-
to. Casopise obžaluje, da so se stvari ta-
ko razvile, vendar pa odklanja trditve an-
gelskih listov, da skuša Francija izrabiti
francosko-italijanski spor, da pripravi An-
glijo do nastopa proti avstrijsko-nemški
carinski pogodbi.

Rim, 8. maja d. Italijanski listi obža-
lujejo zastoj v italijansko-francoskih po-
morskih pogajanjih. »Lavoro Fascista« gre
tako daleč, da trdi, da je postal italijan-

ske-francoski pomorski sporazum kos pa-
pirja. »Giornale d' Italia« piše v najbrž
naročenem uvodniku, da mora Italija po
zadnjih izkušnjah nadaljevati svojo po-
morsko politiko. List naglašja, da je bila
Italija vedno pripravljena za pomorski spo-
razum s Francijo. Drugi listi omenjajo
izjavo francoskega časopisa, da osnutek
italijansko-francoskega pomorskega spo-
razuma od 1. marca ni obvezen.

London, 8. maja č. »Daily Telegraph«
komentarja snotno službeno objavo zuna-
njega ministrstva, da se bodo pomorska
pogajanja s Francijo in Italijo nadaljeva-
la v Ženevi med zunanji ministri ob pri-
liki zasedanja sveta Društva narodov ter
piše, da znači to z drugimi besedami, da
sta rimski in pariški pomorski sporazum
padla v vodo in da bo treba pričeti poga-
janja na docela novi podlagi.

Hitler na političnem umiku

**Senzacionalen političen proces v Berlinu — Hitler negira revolucio-
naren značaj svoje stranke**

Berlin, 8. maja AA. Danes se je pričela
pred tujakšnim sodiščem razprava proti
nekaterim narodnim socialistom, ki so ob-
toženi, da so z orožjem napadli komuniste.
Za pričo so poklicali tudi voditelja nardo-
ne socialistične stranke Adolfa Hitlerja. V
svojih izjavah je poudaril, da narodno so-
cialistična stranka ni revolucionarna in da
obtoženci niso postopali po stranknih na-
vodilih. Nato je dejal, da narodno-sociali-
stično gibanje ni napetost proti weimar-
ski ustavi in da je prepričan, da je vsak
poizkus nasilja proti ustavi obsojen na po-
poln neuspeh. Narodno-socialistično gibanje

se poslužuje v borbi proti ustavi le lega-
lnih sredstev. Hitlerjevi pristaši so po-
zdravili njegovo izjavljanje z burnim odobravan-
jem, tako je sodnik moral zagroziti, da
bo izpraznil dvorano, če se bodo manifesta-
cije ponovile. K razpravi je prišel tudi ka-
petan Stennes, ki je dejal, da napadalni
oddelki narodno-socialistične stranke niso
prejeli nikakih navodil za oborožen nastop
proti komunistom. Pred sodiščem se je
zbrala velika množica narodnih socialistov,
tako da je policija morala večkrat izpraz-
niti ulico.

Venizelos o grškem tiskovnem zakonu

Atene, 8. maja. AA. V zvezi z včeraj-
šnjimi vestmi o nepomirljivem zadržanju
šefov opozicijskih strank glede na novi
zakon o tisku, je predsednik vlade Venize-
los smatral za potrebno, da v listih pre-
cizira svojo izjavo, ki je povzročila tak-
šen hrup. Venizelos je naglasil, da so bile
njegove besede v listih opozicije napačno
reproducirane. Venizelos je rekel samo:
»Ako opozicija noče glasovati za novi ti-
skovni zakon, tedaj ne bi imel ničesar pro-
ti temu, da prav ta zakon uporabi za ge-
slo pri volitvah, ker je prepričan, da po-
polnoma odgovarja ustavi.« Zato deman-

tira, da je zapretel z razpustom parlamen-
ta, če opozicijske stranke ne bi glasovale
za novi tiskovni zakon.

Smrt poljskega književnika

Varšava, 8. maja AA. Znani poljski
književnik Zdzisław Bedicki, predsednik no-
vinarskega sindikata, je umrl davi v Var-
šavi.

Aretacije komunistov v Rumuniji

Bukarešta, 8. maja č. V Temešvaru so
oblasti odkrile tajno komunistično organi-
zacijo, ki ji je načeloval tamošnji odvet-
nik dr. Ivan Stein. Aretiranih je bilo 15
ljudi.

Imenovanja v generaliteti

Beograd, 8. maja. p. »Vojni list« objavlja
večji ukaz o imenovanju in premeš-
tavanju oficirjev pri višjih vojaških povelj-
stvih. Med drugimi so imenovani za po-
močnika komandanta I. armije divizijski
general Vladimir Belić, dosedaj komandant
drinske divizije, za pomočnika komandanta
II. armije divizijski general Jovan Jovanović,
dosedaj komandant vrbaske divizije, za
pomočnika komandanta IV. armije di-
vizijski general Jevrem Damjanović, dose-
daj komandant osrednje divizije, za vršilca
dolžnosti komandanta vrbaske divizije bri-
gadni general Dragoslav Milković, za ko-
mandanta drinske divizije brigadni gene-
ral Jovan Veselinović. Za komandanta
osrednje divizije brigadni general Ljilja Dra-
šić, za komandanta šumadijske divizije pa
divizijski general Aleksander Daskalović.

Fond za brezposelne rudarje

Beograd, 8. maja. AA. Na osnovi zakona
na o ustroju vrhovne državne uprave in
ministrstva za gozdove in rudnike ter to-
zadevnih odredb, je minister za gozdove in
rudnike podpisal naredbo o osnovanju fon-
da za brezposelne rudarje.

Nemški industriji v Sarajevu

Sarajevo, 8. maja. n. Sinoči so prispele
semkaj nemški industriji. Na kolodvoru
so jih sprejeli predstavniki trgovske zbor-
nice. Danes dopoldne se je vršila v zbor-
nici za TOI konferenca z domačimi gospo-
darskimi krogi. Ob 1. je bilo prirejeno v
hotelu Evropa skupno kosilo, popoldne pa
so si gostje ogledali znamenitosti mesta.

Teniški turnir v Beogradu

Beograd, 8. maja. AA. Teniški turnir pod
pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije,
ki ga prireja beograjski Bob klub za pre-
venstvo severnega Balkana, se je začel da-
nes na igrišču na Kalemegdanu. Na igri-
šču so se zbrali vsi inozemski igralci in
okoli 50 domačih igralcev. Točno ob 15.
je dospela pred klubsko zgradbo »Boba«
Nj. Vel. kraljica Marija s princeso Beano,
knežino Olgo in princeso Marino. Pred
vodom na klubske prostore so visoke go-
ste pozdravili polkovnik Leko, gđ. Gru-
jić, predsednik kluba Milan Radojlović in
člani odbora. Na igrišču samem so zbrani
igralci navdušeno sprejeli kraljico in nje-
no spremstvo. Današnje tekme se niso
mogle končati, ker jih je prekinil dež.

Temeljni kamen za novo pravo- slavno cerkev v Beogradu

Beograd, 8. maja p. Ob številni navzo-
čnosti vernikov ter zastopnikov oblasti je
danes popoldne patrijarh Varnava blago-
slovil temeljni kamen za novo pravoslav-
no cerkev sv. Marka.

„Komedijata e svršena“

Sofija, 6. majnika.
»Tragikomedije prvo dejanje je končano,« sem hotel napisati, če preden mi je prišlo v roke zemljedelsko »Plandec«, ki je svojemu poročilu o nepričakovanem zaključku bolgarske vladne krize nadelo gornji naslov, pa sem si potem premislil, če saj ima prav list: komedija je končana. Na končano je nevedna igra »Demokratičnega Sgovora« z vladarjem in opozicijskimi strankami; sedaj se pričena traga dila bolgarskega naroda s prvim dejanjem: volitvami. Koliko dejanj bo imela ta traga dila, danes še nihče ne more reči. Morda doseže vrhunec že na koncu prvega in edinega dejanja, ali pa se bo nadaljevala vse do tlej, da jo zaključijo dogodki, podobni tistim, ki so pred osmimi leti odprli »Sgovore« vrata državne uprave, samo z razliko, da bo sedaj plačal »Sgovore« svoje grehe, za sedaj in tedaj. In morda še kdo. Ko se je odprla »Sgovora«, stojičarje pod vplivom makedonstvujuščih, ponesrečila tudi druga misija Malinova, da sestavi koalicijsko vladu s sodelovanjem »Sgovora«, so tisti bolgarski krogi, ki jim je blagor države resnična srčna želja, pač mislili, da bo vladar krenil po drugi poti in poveril Malinovu neomejen mandat, da sestavi vladu tudi brez sodelovanja »Sgovora«. Ta njihov up pa je splaval po vodi, ko se je izvedelo, da je poklican v avdicenjo Ljapčev, od katerega pač nihče v vsej državi nikdar ni ne bo pričakoval, da bi dal prostovoljno iz rok moč, ki mu jo daje vladar. Če je tudi kralj morda imel namen, da bi poskusil s čisto opozicijsko vladu, mu ga je Ljapčev prav gotovo porid z novimi očitki na naslov opozicije in novimi dvomi o njeni državotvornosti. Pa je prišlo, kakor je hotel Ljapčev: najprej poziv sestave koalicijske vlade »Sgovora«, demokratov in nacijskih liberalcev, pri čemer se je vedelo že naprej, da demokratov nikakor ne morejo pristati več na skupno delo s »Sgovorom«, a ko je šlo za koalicijsko »Sgovora« in »Smilovce«, so leti zahtevali tri ministrske listine, česar pa »Sgovore« ni hotel sprejeti. Tu je bil še zadnji trenutek, da državna glava ponovno poseže vmes, toda kamen je že drl na vzvod po bregu in vladar pač ni čutil več v sebi dovolj samostojne moči, da bi ga zadržal. Odločil se je za homogeno vladu »Sgovora« in »križar« se je zaključila z izjavo Ljapčeva, s katero je prekladal ostavko svoje vlade. Izšel je službeni komunikat,

ki je javljal, da so prizadevanja raznih državnikov, katerim je bila poverjena naloga, da sestavijo koalicijsko vladu, »ostala brez uspeha, radi česar se križa danes zaključuje s tem, da ostane stara vlada brez izpremembe v svojem sestavu.«

Na prvi svoji seji pa je novi stari ministri svet sklenil, da se bodo volitve v narodno sobranje vršile v nedeljo, 21. junija. Če bi bil Ljapčev katolik, bi človek dejal, da je nalašč izbral ta dan, da bi se ša bolj dokumentirala »Ilijaskobela nedolžnost njegovega »Sgovora«, na dan sv. Alojzija.

Kako komentira bolgarska javnost ta zaključek štirinajstredne vladne krize, si je lahko misliti. »Sgovoristi« so silno zadovoljni, ker so se jim tako zopet utrdili njihovi do akrajnosti omajani stolci in so se jim vladne jasi primikale še mnogo bliže. Volitve bodo vodili oni in večina jim je zagotovljena že vnaprej. Kdor ve, kaj pomeni volilni teror vladnih strank na Bolgarskem, si lahko predstavlja, kako se bodo že v najkrajšem času začele politične igre, kako bodo pokali samokresi in bombe makedonstvujuščih in fašistične »Rodne zaščite«, kako bo v curkih tekla kri nasprotnikov »Sgovora«.

Vsa opozicija smatra in izjavlja, da vladna kriza, ki je obenem tudi državna kriza, nikakor ni zaključena, temveč da se je poglobila, ko se je zopet polastila oblasti neka strankarska skupina proti želji naroda. Demokrati smatrajo volilno vladu »Sgovora« za postritev krize in provokacijo vse države. Smilov je dejal, da je dal Ljapčev kralju najusodnejši svet, ko mu je nasvetoval tako rešitev krize. Narodni liberalci so prepričani, da se bodo volitve vršile v velikanski razdraženosti. Radikali pravijo, da ta rešitev pomeni predzno igro z javnim mnenjem in pričakovanjem naroda. Zelo ostro se izražajo socialisti, ki pravijo, da sta »Sgovore« in vladar enako odgovorna za tako protinardno rešitev krize. Da zemljedelci, najmočnejša stranka v državi, smatrajo vso krizo in nje rešitev za nevedno komedijo in izživljanje naroda, sem že omenil. Vsa opozicija je prepričana, da je zadel državo, po krivdi »Sgovora«, strahovit udarec.

Z ozirom na vse to je pričakovati, da se bo za volitve strnila vsa opozicija, izjemši morda samo socialiste. V skupen boj proti »Demokratičnemu Sgovoru« in njegovemu nasilju. In ta boj bo hud, gotovo bujič kot jih je kdaj doživela Bolgarska.

Velike poplave v južni Nemčiji

Ustavljen železniški promet — Porušeni mostovi — Večje število človeških žrtev — Ogromna materialna škoda

Berlin, 8. maja. d. V južni Nemčiji so silna neurja povzročila velike poplave. Ob besensko - pruski meji so bili tako silni nali, da je cela vrsta krajev pod vodo. Pri Homburgu je voda podrla most. Poplavljen je obširna zemljišča. Tudi v Badnu so neurja povzročila veliko škodo. Letališče pri Badnu je popolnoma poplavljen in ne uporablja se za letalski promet. Pri Geroldshausu je od silnega deževja povzročeni zemeljski plaz podl most preko reke Oos. Ponekod je voda porušila železniške nasipe, tako nedaleč od Berghausa.

Grško-turški sporazum

Angora, 8. maja. AA. Dnevnik »Miliyet« naglašja v komentarju o predavanju grškega poslanika v Angori, da se je grško-turški sporazum naglo ojačil in pokazal dobre posledice. Angorski sporazum med Grčijo in Turčijo se ne more smatrati za navaden diplomatski akt, temveč za temeljni kamen k zgradbi balkanske unije. Balkanska unija se je zdela še pred nekoliko leti skoraj nedosegljiva in nihče ni mislil, da bi se ta cilj mogel doseči. Grško-turški sporazum naj bo zgled balkanskim narodom, kako je treba delati.

Odpoklic poljskega poslanika na Dunaju

Dunaj, 8. maja. a. »Wiener Allgemeine Zeitung« je zvedela iz dobro poučenega vira, da bo poljski poslanik na Dunaju dr. Karel Bader v najkrajšem času odpoklican. Zadnji vzrok za odpoklic Baderja je, da se je v vprašanju nemško - avstrijske unije pokazal neinformiranega in da razen tega ni mogel preprečiti odloka ministra za kmetijstvo dr. Dollfusa o prepovedi uvoza za lahka teleta. Odlok je bil steer preklcan, vendar poslanik dr. Bader pri tem ni posredoval v smislu navodil svojih nadrejenih oblastev.

Španska vlada

proti analfabetizmu

Madrid, 8. maja. AA. Španski prosvetni minister je podal o prosvetnih razmerah v Španiji tole izjavo: Prosvetne razmere v Španiji so najslabše na svetu. Najdražje nečestje prikazuje to stanje pismenosti. Število nepismenih znaša 75 odstotkov. V samem Madridu je 50.000 otrok, ki niso mogli biti vpisani v šole, dani so njihovi starši to želiti. Prosvetna vlada je odobrila 1 milijon peset za najem novih zgradb, ki bodo služile šolskim potrebam v Madridu, 3.000.000 peset pa za iste potrebe v provinci. Španija ima milijone in milijone ljudi, ki ne znajo napisati niti svojega imena. Vlada bo posvetila največjo pozornost prosvetnim razmeram v državi.

Lordska zbornica proti Macdonaldovi vladi

London, 8. maja. AA. Časopisi obširno razpravljajo o večeršnjem glasovanju lordске zbornice, ki je z 82 glasovi proti 31 odklonila zakonski načrt o melioraciji poljedelskih zemljišč. Listi menijo, da je lordska zbornica s svojo nepomirljivostjo napovedala vladni boj, ki se bo izvajal v prihodnjih volitvah. Časopise končno pravi, da bo ta borba zelo olajšala skupen nastop liberalcev in delavske stranke v ustavnih vprašanjih.

Egiptске ženske v voilnem boju
Kairo, 8. maja. AA. Ker so se začele haremske žene v zadnjem času politično udeleževati in ker nastopajo z opozicijsko stranko Vafid proti vladi, je policijska oblast izdala odlok, s katerim prepoveduje poseganje haremskih žena v voilno borbo za parlament.

Dr. Spielmann v Ljubljani

Ljubljana, 8. maja.
Nocoj je prišel z beograjskim brezovlaskom v Ljubljano šahovski vlemojster Spielmann. Prišel je iz Vrca, kjer je imel 18. simulantko na svoji turneji po Jugoslaviji. Na kolodvoru sta ga sprejela šahist g. Ciril Vidmar in naš urednik. Dosele je g. Spielmann obiskal 16 naših mest in bo pri nas igral v Ljubljani, Celju, Mariboru in Rogaski Slatini. V Ljubljano bi imel priti še nekaj dni in bo porabil za oddih dneve, ki ga ločijo do matcha z g. Pircem. Ta match se prične 12. t. m. v Ljubljani in se bo nadaljeval v Celju. Mariboru in Rogaski Slatini. Poleg matcha z g. Pircem, ki ga g. Spielmann visoko ceni kot resnega nasprotnika, bo odigral vlemojster v Ljubljani tudi simulantko.

Holandski novinarji na Cetinju

Cetinje, 8. maja. AA. Sem je dospela skupina holandskih novinarjev, ki potuje po naši državi. Spremlja jo nekoliko jugoslovenskih novinarjev.

Rumunija pred volitvami

Bukarešta, 5. maja.
Ko je rumunski premijer Jorga 30. aprila objavil razpust parlamenta in obenem napovedal nove volitve za prve dni meseca junija, je bila politična javnost nemalo presenečena. Osupnenje ni veljalo razpustu, ki že dolgo ni bil nikakoli tajnost ter je bil le logična posledica intrantskega stališča skupščinske narodnocararistične večine napram Jorgovi vladi. Tudi napoved volitev sama ni presenetila. Pač pa se je javnost zavela nad pogumom Jorga, ki hoče iti čez mesec dni na volitve in si obeta doseči delazmožno skupščinsko večino.

Jorgovo ime je v rumunski javnosti znano kot ime velikega učenjaka, rodoljuba in poštenjaka, v političnem življenju, ki se ga je doslej udeleževal še nekako mimogrede, pa nima pravega slovesa in pri zdajšnjih volitvah je v družbi z maršalom Averescum dosegel komaj 3 odst. glasov. Raven tega mu manjka obširna strankarska organizacija, ki bi se nanjo lahko naslonil in ki bi zanj delovala po vsej državi. Veliko prednost nudi Jorgi stari liberalni volilni zakon, po katerem je potrebno le 40 odst. vseh glasov v dosego 80 odst. skupščinskih mandator. Narodni cararisti so hoteli izpremeniti ta krivični volilni red, ki je poridici Bratianu do nedavna vedno zagotavljal večino v parlamentu, pa ob obliči drugega dela niso uspeli, da se lotijo volilne reforme. Ugodnost volilnega reda pa je na Jorgovi strani le v toliko, ako bi se hotel poslužiti starih liberalnih praktik in si z nasiljem izvojevati potrebnih 40 odst. glasov.

Javnost je globoko uverjena, da Jorga ne bo posegel za takim sredstvom, zato je bilo vnaprej jasno, da si bo skušal pridobiti organizacijo kakke že obstoječe stranke, ki bo postala nosilnica njegovega volilnega programa. Predsednik Jorga je sicer silno delaven na narodno-prosvetnem polju in je v Valeniju de Munte ustavil ljudsko univerzo, kamor je hodil predavati še tudi kot predsednik vlade, ali slični instituti v politični borbi ne morejo odtehtati dobro delujoče strankarske organizacije. Zato je bil splošničavez na to, da si pridobi razne frakcije, kakor so kmetarska stranka dr. Lupuja, agrarna liga Garofilidra, nacionalistično-fašistična organizacija »Vlad Cepce« in liberalni disidenti, Georgea Bratianuja. Te so se tudi takoj približale Jorgi, s čimer je bil ustvarjen temelj za vladni blok.

Vse te frakcije pa gotovo niso dovolj trdna osnova za tako velepomembno podjetje, kakor ga namerava Jorga. Nimajo niti dovolj tradicije, niti dovolj obširno izvedene organizacije, ki bi bila kos dosežani skupščinski večini, in kar je glavno, niti dovolj pristavev, da bi lahko opravile vladu nado na dosego potrebnih 40 odst. glasov. Zato se je bilo treba ozreti po uglednejših zaveznikih. Ti so samo liberalci, katerih ugled je po zadnjem občutnem porazu začel rasti v isti meri, kolikor manj so bili narodni cararisti v stanu, da izpolnijo v volilni borbi množičan dane obljube. Pokret narodno-cararistične stranke v masah je bil nekaj čustvenega in elementarnega, a se je tekoma časa v širokih slojih znatno polegl. Ne samo oživljena liberalna agitacija, tudi značaj naroda je k temu znatno doprinesel.

S pridobitvijo liberalne stranke za vladni blok si je ta znatno utrdil hrbenico. Pridobil je potrebno politično-strankarsko organizacijo in se obenem osamosvojil od manjših frakcij, ki so od predsednika Jorga kot moža brez stranke zahtevale pretirane ugodnosti za svoje usluge. Postale so tem cenejše, čim večji delež na bodoči vladi je moral predsednik odstopiti liberalcem.

Prejšnja skupščinska večina je seveda tudi že krepko na delu. Nje napadi so osredotočeni na Argetofova, kateremu očitajo, da je ekspanzoni bank in denarnih mogotcev in da se je zavezal odstraniti vse omejitve v obročni meri za agrarne kredite, sprejete pod vladno narodno-cararistično večino. Cararisti operirajo tudi s tem, da imajo največ zaslug za povratek kralja v državo in da Jorgova vlada torej ni kraljeva vlada, ni pa tudi Jorgova, marveč Argetofova.

Po mnenju poznavalcev zavisi vse od načina volitev. Predsednik vlade odgovarja na napade cararistov, da se ne bo ustrašil niti ostrejših prijemov, vendar pa da se hoče pri volitvah strogo držati zapadnoevropskih metod in da ne bo dopustil nikakega nasilja. Odločiti morajo volilci po svoji najboljši vesti in vednosti.

Čevljarska zadruga v Ljubljani

Čevljarska zadruga v Ljubljani naznanja, da je njen dolgoletni član, gospod

IVAN ALEŠ

danes dne 8. maja nepadno preminul. Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 10. maja s. l. ob pol 4. uri popoldne iz Ahacijeva ceste št. 10, II. stopnišče, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 8. maja 1931.

NACELSTVO.

6704

Razprava proti Schleglovim morilcem

Včeraj je bilo končano zasliševanje obtožencev in je bila zaslišana prva priča

Zagreb, 8. maja. n. V nadaljevanju procesa proti zagrebškim teroristom je bila danes ponovno zaslišana Marija Hranilovičeva. Predsednik ji je predložil več pisem, ki so prišla na njen naslov z Dunaja iz okraja, v katerem stanuje Gustav Perčec. Hranilovičeva oporeka, da bi imela s Perčecem kakršnekoli zveze, in pravi, da ne ve, kdo pošilja ta pisma na njen naslov.

Predsednik: »Pisma niso naslovljena samo na vaš naslov, marveč so tudi tako spretno šifrirana, da jih niti strokovnjaki niso mogli dešifrirati. Bržkone ste hoteli ubiti še enega tako dobrega človeka, kakor je bil Toni Schlegel, in poginati v zrak še kak most.«

Obtoženka na vse to molči.

Nato je bil ponovno zaslišan Horvatek, ki je preiskovalnemu sodniku izjavil, da mu je Horceg prinisel paket z besedami: »Na, tu sem ti prinesel eksploziv na to, nikake važnosti.«

Predsednik: »Izjavili ste tudi, da vam je Horceg prinisel dva kovčega z revolverji.«

Horvatek: »Tega se ne spominjam.«

Nato je bil ponovno zaslišan Anton Horceg, čigar zasliševanje je bilo pred pravnimi prekinjeno, ker je nenadoma obbolel. On oporeka vse, česar ga dolže ostali obtoženci, in se ničesar ne spominja. Prav tako tudi zanika, da bi se bila Babić in Pospisil na begu zglasila pri njem na Sušaku. Nato sta bila Horceg in Horvatek soočena, vendar pa sta oba še nadalje vztrajala pri svojih izjavah.

Predsednik je nato prešel k zasliševanju

prve. Prva je bila zaslišana Marija Ljustrin, ki je izpovedala, da sta se Babić in Pospisil res oglašila na Hercegovem stanovanju na Sušaku, predno sta pobegnila na Reko. Za njenim zasliševanjem je bila današnja razprava zaključena.

Beograjski proces

Beograd, 8. maja. p. V procesu proti teroristom, ki so izvršili atentat na vlak s poklonitveno deputacijo, je bil danes najprvo zaslišan Carević. Obtožen je, da je vesstransko podpiral zarotnike in dal Tilmanu denar za potovanje v Beograd, da bi razdal denar, da gre za pripravo atentata. Vedel je tudi za Seletkovičeva potovanja na Madžarsko, skrival pa je tudi letake in drugo propagandno literaturo. Carević vse oporeka in zatrjuje, da se je z obtoženci sploh le malo poznal.

Tudi naslednji obtoženec dr. Željko Klement vse oporeka in zatrjuje, da pozna le nekatere obtožence. Za njim je bil zaslišan trgovski poslovodja Simon Mikić, ki je sodeloval z zarotniki in jim dajal tudi denarna sredstva. Zagovarja se, da je mislil, da gre le za organizacijo športnega kluba. S Tilmanom sta bila dobra prijatelja, ker sta v sorodu. Res je dobil od njega za Budrova paket, ni pa vedel za njegovo vsebino. Pri soočanju vztrajajo vsi trije pri svoji izpovedi. Končno je bil zaslišan še Canić, ki je obtožen, da je podpiral ilegalno delo ostalih obtožencev in jim dajal tudi denar. Zagovarja se, da večine obtožencev sploh ne pozna, z ostalimi se pa pozna le v toliko, v kolikor je prišel s njimi kot trgovci v poslovne stike. Razprava se bo jutri nadaljevala.

Iz železniške službe

Beograd, 8. maja. Z odlokom prometnega ministra je premeščen k kurtilnici Ljubljana I. Ivan Kenić, dosedaj uradnik pri zastopstvu jugoslovenskih državnih železnic v Postojni. K gradbenemu oddelku ministrstva je premeščen Ivan Müller-Petrić, dosedaj uradnik pri ljubljanski železniški direkciji.

Tekmovanje za Davison pokal se prične danes

Zagreb, 8. maja. AA. Tekme za Davison pokal med Jugoslavijo in Japonijo, ki bi se bile morale pričeti danes popoldne v Zagrebu, so morali zaradi dežja odgoditi in se boota prva dva singla igrala jutri ob 15. igra v dvoje v nedeljo ob 15.30, poslednja singla pa v ponedeljek ob 15.

Teniški turnir za državno klubsko prvenstvo, izločitveno kolo v Ljubljani med SK Ilirijo in TKD Atene se vrši v nedeljo, dne 10. t. m. ob 9. na igriščih Atene v Tivoliju.

Vremenska napoved

Zagreška vremenska napoved na danes: Prehodno deževje z bliskom in gromom, zboljšanje vremena verjetno. — Šitacija večeršnjega dne: Nad Oceanom leži nizki pritisk, dočim se razvija na severovzhodnem delu kontinenta anticiklon, ki s svojim jugozapadnim delom sega tudi v zapadne dele naše države. Razlika je malenkostna in obstoja zato naklonjenost k lokalnim nevihtam. Barometriški pritisk je na Primorju in vzhodu padel za 0.1–2 mm. Dunajska vremenska napoved za soboto: V splošnem se sedanje vreme ne bo mnogo spremenilo. V severnih Alpah poslabšanje.

Žrebanje drž. razr. loterije

(Žrebanje V. razreda bo vsak dan do 20. maja.)

Dne 5. maja so bili izžrebani naslednji manjši dobitki:

Din 500.— št. 8.009, 8.015, 8.053, 9.706, 9.730, 9.753, 9.783, 13.875, 13.881, 16.070, 16.053, 16.055, 16.075, 19.108, 19.131, 19.123, 27.795, 29.277, 34.180, 34.186, 34.188, 36.617, 36.619, 38.105, 38.107, 39.534, 39.562, 46.601, 46.670, 46.676, 47.418, 47.423, 47.493, 49.415, 49.452, 49.455, 56.049, 56.050, 56.052, 56.063, 56.075, 57.327, 57.381, 57.383, 58.893, 59.521, 59.531, 59.591, 66.417, 66.418, 66.475, 66.480, 66.482, 67.584, 67.598, 68.729, 68.743, 68.753, 68.795, 69.145, 69.414, 69.415, 69.456, 69.468, 72.059, 72.098, 73.753, 73.770, 75.016, 75.074, 75.108, 75.158, 76.614, 76.654, 77.209, 77.255, 77.273, 78.003, 78.016, 78.041, 78.087, 81.296, 82.469, 82.477, 84.170, 86.924, 87.279, 87.994, 89.112, 89.133, 89.146, 96.615, 96.842, 98.120, 98.143, 98.154, 98.913, 98.958.

Dne 8. maja so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

20.000 Din srečki štev.: 17.126, 84.843.
10.000 Din srečka štev.: 22.739.
4.000 Din srečka štev.: 23.065, 56.824, 74.770, 95.060.
2.000 Din srečki štev.: 4.418, 4.322, 5.120, 6.357, 8.824, 8.884, 9.376, 10.979, 10.314, 11.956, 11.767, 12.167, 13.372, 14.459, 21.285, 22.618, 22.529, 22.515, 26.336, 26.887, 32.683, 33.715, 39.791, 42.192, 45.787, 50.101, 55.572, 63.074, 73.997, 74.394, 75.700, 76.477, 78.019, 78.047, 83.193, 84.144, 85.639, 92.185, 93.658, 93.518, 95.102, 95.844, 95.526, 98.270.

Zaradi telefoničnega sprejemanja ne moremo jamčiti za točnost.

Manjše izžrebane dobitke objavljamo naknadno. Neobnovljeni, neizžrebani srečki je še na razpolago, zato bomo onim, ki jim bodo srečke izžrebane za manjše dobitke, na željo poslali neizžrebano srečko, da bodo mogli nadaljevati igranje na večje dobitke. Izžrebane srečke naj se nam takoj pošljejo.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni svet

V nelzmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nad vse ljubljani soprog, dobri, skrbni atek in stric, gospod

Ivan Aleš

čevljarski mojster in meščan ljubljanski

dne 8. t. m. ob 8. uri zutraja po daljšem bolehanju, v starosti 64 let, bogudvano preminul.

Pogreb dragoga pokojnika bo v nedeljo, dne 10. maja 1931 ob ¼ 4. uri popoldne od doma žalosti, Ahacijeva cesta št. 10, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 8. maja 1931.

PAVLA ALEŠ, soproga — VERA in MARIJA, hčerki

6700